

MENS, WAAR BEN JE?

“Maar God de HEER riep de mens: Waar ben je?”
Genesis 3:9

Gemeente,

Ik noem een aantal voornamen. Mogelijk verneem je daarbij je eigen naam. Daar komen ze:

Jan! Joke! Henk! Ineke! Arie! Petra! Leen!

Adam!

Die laatste naam kent u toch wel? De eerste mensennaam die je in de bijbel leest. Van de eerste mens. Adam komt van ‘*adama*’, dat betekent ‘aarde’. Rode aarde van een akker. Zoals je van terracotta klei (terra is ook aarde) een beeldje kunt maken, zo – bij gelijkenis – heeft God de mens gemaakt. Geschapen. Adam, ‘akkerling’ (Barnard). Uit de grond zijn we gemaakt, te gronde gaan we weer. De mens is een aardling. Op deze aarde thuis. Dat zit allemaal in die naam Adam.

Nu was dat dus de naam van die ene *eersteling*. Toen en daar. In de oertijd. Historisch moeilijk te vatten. Maar zo noemt hem de bijbel. Adam. De *startmens!*

Maar Adam is in de Heilige Schrift niet alleen maar die eerste. Zijn naam staat ook voor “*de mens*”. De mens van toen en nu. “Elkerlyck”. Allemaal. Iedereen. Wij. U en ik inbegrepen. Ook wij zijn Adam.

En zijn vrouw kennen we ook. *Eva*. In het Hebreeuws Chawwa. Dat is een oerwoord voor ‘*leven*’. “Moeder aller levenden” leerde ik op school. Moeder van ons allemaal.

Ook haar naam gaat over op ons allen: wij zijn uit moeders voortgekomen en kregen deel aan het mensenleven.

U voelt dus wel, gemeente, dat die namen, Adam en Eva, veelzeggende namen zijn. Met een universele betekenis.

Zij waren de eersten. Zij vatten ook ons allen samen.

Daarom moeten we goed op hen letten. Want dan kijken we in een spiegel, waarin we ook onszelf herkennen.

Waar komen we Adam en Eva tegen? In het *paradijs*. De bijbel spreekt over de *Hof van Eden*. Bedoeld moet zijn een prachtige tuin, waar mensen en dieren in vrede leven en waar het groeit en bloeit als nergens in de wereld.

Het verhaal van schepping en val dient zich in de Heilige Schrift aan als een historisch gebeuren.

Als het begin van de geschiedenis van mens en wereld.

De laatste jaren is er opnieuw discussie opgelaaid over de relatie tussen Genesis 1 tot 3 en de evolutie.

Daar ga ik vandaag niet op in. Wat ik wel centraal stel: dat het ook een *betekenisverhaal* is.

Ik probeer met u deze betekenissen in het kader van Gods openbaring langs te lopen en te actualiseren voor ons nu.

Wat maakt de Hof van Eden nu echt tot paradijs?

Dat God er is. Die beide mensen leven daar samen met God. In *verbondenheid*. In een *verbond*, kun je ook zeggen. Dat is een zalige gemeenschap.

Er wordt heel simpel en primair over verteld.

God wandelde in de hof en God wandelde met hen.

De mens is de kroon op de schepping. En zie, het was zeer goed.

Een ding moet nog worden toegevoegd. De mens was *geen machine*. Niet afgesteld op automatisch goed functioneren. Nee, de mens was door de Here God geschapen met een *wil*. Hij kon vrijuit kiezen. Kiezen om God te loven en voor Hem te leven. Daar schiep God behagen in. Zoals een moeder thuis blij is als haar stofzuiger goed werkt, maar nog veel blijer als haar kind haar trouw en gehoorzaam volgt. Want die stofzuiger is een dood ding, maar haar levende kind kiest voor haar moeder.

God geniet van een mens die Hem dient en liefheeft uit vrije wil. Daarom heeft de HERE in zijn wijsheid ook een mogelijkheid geschapen om voor Hem te kiezen.

Met als keerzijde om *tegen* Hem te kiezen. Dat wordt in Genesis – het boek van de geboorten – voorgesteld als een *boom*. De boom van de kennis van goed en kwaad. En wat gebeurt?

De mens kiest.... verkeerd.

Hij laat zich verleiden.

Ja, Adam en Eva worden *verleid*. Door de ander dan God. Er is blijkbaar een ander. Een Tegenstander. Een macht, een kracht, die je van God aftrekt. De bijbel noemt hem 'duivel'. Dat betekent 'splitser', 'hij die uit elkaar trekt'. Of ook 'satan', dat betekent 'hinderaar': die verhindert de eenheid met God.

En de mensen deden wat hun verboden was. Ze gingen de gestelde grens over. Begerig om net als God te zijn. Boven hun mens-zijn uit te stijgen. Hoger, nog hoger. Net als God... (Augustinus: *superbia* = hoogmoed, zo is de mens)

Zij aten van de verboden vrucht. En daarmee brak het verbond. *De verbondenheid werd ontbinding.* En dat noemen wij de 'zondeval'. Zij vielen.

Zij vielen in zonde. Stuk was die band met God.

Gemeente, dat was het begin van de menselijke ellende.

Maar hun daad was ook kenmerkend voor *onze* daden.

Wij leven in een verbroken relatie met de Here God.

De verbondenheid is verbroken.

Dat is de principiële positie van het mensdom.

Adam en Eva keken elkaar en zichzelf aan.

En ze deden een eerder onbekende ontdekking.

Ze waren *naakt*.

Naakt.... bloot? Ja, zeker. Maar ook dit woord heeft een diepere betekenis.

Adam en Eva leefden in verbondenheid met God. Het was "wij samen met de Here". Nu is het "wij zonder God".

Dan voel je je naakt, blootgesteld aan oordeel en straf.

Weggefallen uit de gemeenschap met God.

En zo kruipen ze weg. verbergen ze zich, vol schaamte om hun nu zo naakte bestaan, los van hun Vader, vaderloos, moederloos verloren....

Er is angst gekomen in de harten van de mensen.

Diep weggedoken ervaren ze de leegte van hun bestaan.

Kennis van je zonde maakt wanhopig.

Gemeente: zo zijn die eerstelingen *onze typen*.

Wanneer je leven los komt van God, raak je uit het verbond, de innige band is weg, het bestaan is leeg, je staat schuldig.

En dat bij zo'n lieve God. Schaamte vult je hart.

Het is stil in de hof van Eden. Heel stil....

Ik stel me zo voor, dat de dieren hun adem inhouden en dat de bladeren van de bomen roerloos neerhangen. De vogels zingen niet, de schapen blaten niet, de honden blaffen niet. Alles is muisstil. De mens is gevallen.

Weggekropen in het donker van het geboomte.

Je, het is doodstil....

Maar dan.... een stem. Die roept. "Adam!"

Mens, waar ben je?

Het is de stem van God.

Let op, gemeente. God roept de naam: Adam. Mens.

De bijbelschrijver wist: 'roepen' is in de bijbeltaal ook 'noemen'. Bij de naam noemen. Adam, Eva, God is op jullie uit. Hij roept je bij je naam. Hij zoekt je. Hij wil je zien.

Nu is het wel heel spannend, gemeente.

God roept de mens om *verantwoording* af te leggen. Hij vraagt een *antwoord*. want de mens is *ver-antwoord-elijk*.

Dat is erg. Want je kunt je daar nooit aan onttrekken.

En je kunt jezelf en je antwoord nooit verbergen voor Hem.

Je zult eerlijk moeten antwoorden: HEER, hier ben ik, ik, met al mijn falen, mijn tekort, mijn val, mijn misstappen.

Maar toch.... dat roepen van de Here God, dat noemen van onze naam... dat is ook *genade*. God wil zijn mens opzoeken. Hij wil zijn mens terug. Hij wil die oude verbondenheid herstellen. Hij is op mensen uit, positief, genadig, verlossend. Anders zou Hij het er bij laten zitten: Zonde? Weg met die mens. Ik wil hem niet meer zien en

niet meer horen en niet meer liefhebben. Uit en over.

Vorbij. Weg met de mensen!

Maar nee. Dat *“mens, waar ben je?”*, daar zit in de innerlijke *wil* van God: Mens, ik wil jou terug. Ik kom met al mijn liefde en genade naar jou toe.

Gemeente. God *roept*. Hij noemt ons bij onze naam.

Hij wil opnieuw verbondenheid tussen Hem en ons

En Hij is de Eerste. De roepende God. Mens, kom te voorschijn. Kom uit jouw duisternis naar mijn Licht. Val niet als de rank die verdort op de grond om eeuwig te vergaan.

Maar laat je invoegen in de wijnstok. Zo zei het de Here Jezus.

Nu, gemeente, kom ik te spreken over onszelf, over u en jullie en mij.

“Mens, waar ben je?”

Dat is Gods roepstem, zijn roeping, ook tot ons.

Als je het maar wil horen!

Ik vertelde eens in een klas op school dat God ons roept.

Toen zei een jongen tegen mij: “Ik hoor niks”.

Het is zo, dat als je niets wil horen, dan hoor je ook niets.

Maar dat God u en jou roept, dat zal waar zijn!

De meesten van ons hier zijn ooit gedoopt, waarschijnlijk als kind. Jij kon nog geen woord spreken. Toen was Hij er al. De Eerste in je leven.

In de doop roept God ons bij de naam.

Zoals Hij Israël riep: *“Ik heb u bij uw naam geroepen, je bent van Mij!”*

Dat roept God. En hij noemt je heel *persoonlijk* bij je naam.

Dan komen die namen waarmee ik begon naar voren: Jan! Joke! Henk! Ineke! Arie! Petra! Leen! Kom te voorschijn. Ik ben niet uit op dood, maar op je leven. Ik wil niet dat je verloren gaat, maar dat je verkoren wordt. Ik kom naar je toe, ja, zeker, om antwoord van je te vernemen. Zeg maar tegen Mij hoe je faalt op allerlei gebied. Maar ik wil je zo graag bij Mij hebben, mens die je bent. Ik ben genadig. En die duivel, die vreselijke macht? "Ik zal vijandschap zetten". Ik zal hem overwinnen.

Dat zegt God tegen je.

Hij biedt je aan een nieuw verbond, verbondenheid.

Dat het weer wordt "Wij samen, de mens en zijn God".

En God is opnieuw gekomen. Tussen ons mensen in. Hij is *in Jezus Christus* mens onder de mensen geworden. Om de zonde te verzoenen, om de schuld te vergeven, om de straf te dragen.

Paulus noemt Hem niet voor niets de Tweede Adam.

In Adam zijn wij allen één, maar in Christus zijn wij met God verbonden, *in Hem*. ("*Corporate personality*")

Ja, God gaat nog verder.

Hij komt ook in zijn *Heilige Geest* onder ons wonen. Die werkt in de gemeente en in je hart. Die legt die band weer met God.

En op allerlei manieren blijft God ons roepen. Ook door middel van de bijbelse verhalen, in de kerkdiensten, thuis als de bijbel gelezen wordt, door een treffende gebeurtenis in ons leven.

Allemaal plekken en middelen waar God door roept.

Mens, waar ben je? Kom bij Mij. Geloof en vertrouw.

Gemeente: sla die liefdevolle uitnodiging niet in de wind. Ga tot God, je mag komen, wie je ook bent en wat je ook deed. *“Hij die u roept is getrouw die het ook doen zal”*. zo schreef de apostel Paulus.

[Op een startzondag mogen we tegen elkaar zeggen: weet je wat zo fijn is? *God zelf is gestart*. Al zo lang geleden. Met zijn verbond.]

Op Hem mogen we rekenen. Terugvallen. Vertrouwen. Altijd en overal, als we kind zijn en als we oud zijn, als we in het volle leven staan en als we met pensioen zijn..

En de God die ons roept geeft zelf alles om te komen, te geloven, te hopen en lief te hebben.

Hij werkt aan het ideaal van het volkomen verbond, met Hem en met elkaar.

Ja, ook met elkaar! Toen de mens gezondigd had probeerde hij de schuld eerst een ander in de schoenen te schuiven. “Ik heb het niet gedaan... hij....zij...”

Als de band met God breekt, breekt ook zovaak de band met de mensen. Scheidingen en scheuren zijn er volop.

Maar wanneer we weer leren leven dichtbij de HEER, dan schuiven we ook weer op naar de naaste. Dan zoeken we het goede voor de ander. Dan bloeit ook de liefde en de vrede tussen mensen weer op. Ook daartoe roept de Here God ons. Om ons in te zetten voor mensen om ons heen.

En de christelijke gemeente is de werkplaats van de hemel op aarde.

Daarin helpen we elkaar, ouderen helpen jongeren om de verbondenheid met de Here God te vinden. Hoe goed is dat!

En de God die eens zijn genadewerk startte, zal dat ook eens voltooien.

De geschonden aarde zal een paradijs zijn.

Geloofd zij God.

Amen.

Ede, 18.09.2003, sterk gewijzigd 03.09.2019